

használható, valóságos adatot. Például a foglalkoztatásukról. A hetvenes évek elején a cigány férfiak döntő többsége valahol, valamilyen minőségben dolgozott, ez a mai munkanélküliség kontrasztjában igen sokatmondó tény. Kiderült persze az is, hogy többnyire rosszul fizető munkakörökben voltak foglalkoztatva a cigányok, s ugyanabban a munkakörben kevesebbet kerestek, mint nem cigány társaik.

Adatokat kaptunk az iskolázottsági viszonyokról is, arról, hogy mennyi közöttük az analfabéta, hányan végezték el az általános iskolát, milyen arányban jutottak be a középiskolába, hányan jártak közülük normál helyett kiegészítő iskolába – és így tovább.

Ma a munkanélküliség Magyarországon elsősorban a cigányokat sújtja, s ez sokat ront szociális helyzetükön – de az 1971-es állapotok sem voltak kedvezőek.

– Huszonkét év elmúltával újra cigányvizsgálatot végez a Szociológiai Intézet. Mi változik a két évtizeddel ezelőtti vizsgálathoz képest?

– Most minden tekintetben nagyobb apparátus áll a rendelkezésünkre. Professzionálisabban tudjuk elkészíteni a mintákat, professzio-

nálisabb lesz a kérdezés, az adatrögzítés, tehát sokkal pontosabb eredményekhez jutunk majd, mint annak idején. Szeretném azt a tervemet is megvalósítani, amelyre 1971-ben nem volt mód: kimutatni a cigányság mortalitását. Ha ezt sikerül megoldani – mert most sem könnyű azért –, akkor a cigányok mortalitásának, korai elhalálzásának a magyar társadalom egészétől való eltérő volta nyilvánvalóan megdöbbenést fog kiváltani.

– Ki a megrendelő, ki végzi a feltáró munkát, és kik támogatják anyagilag is a vizsgálatot?

– Havas Gábor és én kezdeményeztük az 1971-es vizsgálat megismétlését. Első támogatónk nem túl nagy összegekkel az OKTK (Országosan Kiemelt Tudományos Kutatások) nevű intézmény alapja volt, majd az ILO-tól (International Labour Organization), az OFA-tól (Országos Foglalkoztatási Alapítvány) kaptunk pénzt. De támogatt minket – úgy gondolom – a Kisebbségi Alapítvány is, s remélem, hogy a Fővárosi Önkormányzattól és az Open Society intézménytől is számíthatunk segítségre. A fentiekén kívül támogat minket az MTA Közgazdasági Intézete is, ahol cigány munkanélküli alirány is működik. A kérdőíves vizsgálatot a SZONDA IPSOS végzi.

– Az utolsó kérdésem: jó-e ez a vizsgálat a cigányoknak?

– Alapvetően jó, hiszen a cigány érdekvédelmi szervezetek sem rendelkeznek pillanatban megbízható, pontos adatokkal a magyarországi cigányságra vonatkozóan. Sem létszámuk, sem etnikai megoszlásuk nem mutatható ki, mindenki ilyenolyan „becslésekre” van utalva. Hasonló a helyzet a munkanélküliség tekintetében is, nagyon fontos lenne tudnunk azt is, hogy mennyi a cigány vállalkozó.

– A cigányság szociális állapotát rögzítő számok és tények a feladatok tekintetében akár programnak is felfoghatók...

– Pontosan. Természetesen nekem már most is vannak elképzeléseim a tennivalókról, de ezek az elképzelések ma még inkább csak élményanyagból származnak, és nem támaszkodhatnak adatokra. A következő cigányvizsgálat után, egzakt eredmények birtokában, minden tennivaló világosabb lesz.

– Csak legyen, aki megvalósítja őket.

Hell István

Az **AmaroDrom**
roma kisebbségi havi folyóirat
III. évfolyam 12. számából

Hány kínai tartózkodik hazánkban?

Az elmúlt években megnövekedett a hazánkba bevándorlók száma. Egyik-másik náció tartós itt-tartózkodásra rendezkedett be. Ezek közé tartoznak a kínaiak. Érdeklődésünkre Sági Zoltán, az ORFK helyettes szóvivője a következőképpen válaszolt:

– Az igazgatásrendészetten dolgozó kollégáim készítettek egy kimutatást, mely részletesen tartalmazza a hazánkban tartózkodó kínaiakra vonatkozó adatokat. Ezek szerint 1993-ban 7885-en érkeztek hazánkba. Huzamosan itt-tartózkodnak 1105-en, ebből 14 diák, 105 hivatalos, 31 diplomáciai, 49 követségi alkalmazott és 906 személy magáncéllal. Összesen 236-an vándoroltak be tavaly. Egy évnél régebben tartózkodik

nálunk 418 fő. Azt gondolom, a pontos adatok meggyőzik a kételkedőket, hogy nem minden ázsiai külsejű személy kínai.

– A kínai maffiáról is sokan beszélnek, illetve arról, hogy egyre több bűncselekmény elkövetője ebből a körből kerül ki. Sok dolguk akadt velük a rendőröknek?

– Létszámukhoz viszonyítva nem több közöttük a törvénsértő, mint bármelyik más népcsoportból. Büntető eljárás alá 56 személyt vontunk. Közlekedési bűncselekmények miatt 14 főt, erőszakos cselekményért 10-et, tulajdon elleni miatt 3-at, vámjogszabályok megsértéséért egyet, és 28 főt egyebek miatt. Ez a szám az itt-tartózkodók létszámát figyelembe véve is csak körülbelül hat százalék,

míg a belépetteket alapul véve nem éri el az egy százalékot. Azt hiszem, ez igazán nem annyira jelentős, mint ahogy a köztudatban ez elterjedt.

– Mi történik azokkal, akik vétenek törvényeink ellen?

– A hatályos jog alapján eljárunk mindenkivel szemben, és a megérdemelt büntetés kiszabásán túl megvonjuk a tartózkodási engedélyüket, illetve súlyosabb esetben kiutasítjuk az országból. Az elmúlt évben 70 főnek vontuk meg a tartózkodási engedélyét, és 76 személyt utasítottunk ki.

(k. z. t.)

A Magyar Nemzet

1994. március 3-i számából